

Tăng trưởng Trí Huệ

Kinh Tuyển tập Đại Bảo Tích

PHÁP HỘI PHÁT THẮNG CHÍ NGUYỆN

...

- Này Di Lặc! Tất cả trọng tội, huệ hành Bồ Tát dùng sức trí huệ đều hay xô diệt, cũng chẳng hơn nó mà đọa ác đạo.

Ví như có người đem củi gỗ ném vào khối lửa lớn, luôn luôn thêm củi, do đó ngọn lửa càng thêm sáng không hề tắt. Cũng vậy, này Di Lặc, huệ hành Bồ Tát dùng lửa trí huệ đốt củi phiền não luôn luôn thêm củi gỗ phiền não, do đó khối lửa trí huệ thêm sáng mãi không hề tắt.

...

Di Lặc Bồ Tát bạch rằng: “Bạch Đức Thế Tôn! Sơ nghiệp Bồ Tát đã xuất gia rồi mà chưa được sức trí huệ, nay muốn được thì nên xả bỏ pháp gì nên tu pháp gì để cho huệ lực chưa sanh thì được sanh, huệ lực đã sanh thì tăng trưởng”.

Đức Phật phán: “Này Di Lặc! Sơ nghiệp Bồ Tát đã xuất gia rồi muốn huệ lực được tăng trưởng, nên đối với lợi dưỡng biết rõ tội lỗi của nó và cần xả ly. Với những lỗi ưa ồn náo nói chuyện thế tục, ưa ngủ nghỉ làm nhiều công việc thích hí luân đều phải xa rời. Phải bỏ lợi dưỡng mà tập thiếu dục, bỏ nơi ồn náo mà thích vắng lặng, bỏ chuyện đời mà quán thiệt nghĩa, đầu hôm cuối đêm phải xa rời ngủ nghỉ để quan sát tư duy tùy hành tu tập, xả bỏ các công vụ và các hí luân mà tu đạo xuất thế, thương nhớ chúng sanh.

PHÁP HỘI PHÁT THẮNG CHÍ NGUYỆN

Đề tài: Tham cầu lợi dưỡng

...

Di Lạc Bồ Tát bạch rằng: “Bạch Đức Thế Tôn! Thế nào là lỗi của lợi dưỡng, nếu lúc quán sát hay khiến Bồ Tát thích xa lìa chẳng phát sanh nhiệt não?”.

...

Đức Phật phán: “Này Di Lạc! Sơ nghiệp Bồ Tát nên quán sát lợi dưỡng vì:

hư mất chánh niệm sanh sân khuê vậy,	ở nơi nhà thân hữu xem chờ nhan sắc sanh ưu não vậy,
quán niệm đắc thất sanh ngu si vậy,	yêu mến đồ vật tổn hoại bị lòng lo rầu nhiễu loạn vậy,
hay sanh tâm cao hạ tật đố vậy,	nên quán lợi dưỡng vì ở nơi bốn niệm xứ nhiều quên mất làm kém hao bạch pháp vậy,
ở nơi nhà thân hữu xan lẫn ham ưa sanh cuồng hoặc vậy,	ở nơi bốn chánh cần nhiều thối thất hay khiến tất cả tha luận thắng vậy,
gây nên ưa thích sanh siểm khúc vậy,	tự khoe nói đã được thần thông trí huệ sanh sự sai trái vậy,
bỏ bốn thánh chủng không tầm quý vậy,	trước sau đắc thất sanh lòng oán ghét vậy,
tất cả chư Phật chẳng hứa khả,	giận ghét nhau nói lỗi làm nhiễu giác quán vậy,
quen phóng dật sanh cao mạn vậy,	lo sanh sống mà kinh doanh nghiệp đời so tính suy tư giảm mất sự an lạc vậy,
bỏ thắng phước điền khởi khinh mạn làm ma đảng vậy,	với những thiện căn cho đến thiên định giải thoát tam muội tam ma bát đề lòng như dâm nữ hay thối thất vậy,
là căn bản các điều ác mà phá hư các điều lành vậy,	bỏ rời trí đức đoạn đức đọa vào các ác đạo địa ngục súc sanh ngã quỷ vậy,
nhiều sự tham trước như sương tuyết vậy,	cùng Đề Bà Đạt Đa và Ô Đà Lạc Ca đồng pháp đồng trụ phải đọa ác đạo vậy.

PHÁP HỘI PHÁT THẮNG CHÍ NGUYỆN

Đề tài: lỗi ở trong ồn náo

...

Di Lạc Bồ Tát bạch rằng: “Bạch Đức Thế Tôn! Thế nào gọi là lỗi ở trong ồn náo, lúc quan sát Bồ Tát ở riêng vắng lặng chẳng sanh nhiệt nảo”.

Đức Phật phán: “Này Di Lạc! Sơ nghiệp Bồ Tát nên quan sát lỗi của ồn náo có hai mươi thứ, lúc quan sát hay khiến Bồ Tát ở riêng vắng lặng chẳng sanh nhiệt nảo.

Thế nào ưa nơi ồn náo có hai mươi điều lỗi?

một là chẳng hộ thân nghiệp,	mười một là nơi hạnh bất phóng dật chưa từng tu tập,
hai là chẳng hộ khẩu nghiệp,	mười hai là nơi hạnh phóng dật thường có lòng nhiễm trước,
ba là chẳng hộ ý nghiệp,	mười ba là nhiều giác quán,
bốn là nhiều tham dục,	mười bốn là tổn giảm đa văn,
năm là thêm ngu si,	mười lăm là chẳng được thiên định,
sáu là ưa nói chuyện đời,	mười sáu là không có trí huệ,
bảy là rời lời xuất thế,	mười bảy là mau chóng được các phi phạm hạnh,
tám là với phi pháp tôn trọng tu tập,	mười tám là chẳng mến Phật,
chín là bỏ lìa chánh pháp,	mười chín là chẳng mến Pháp,
mười là thiên ma được dịp tiện,	hai mươi là chẳng mến Tăng.

PHÁP HỘI PHÁT THẮNG CHÍ NGUYỆN

Đề tài: lỗi nói chuyện đời

...

Bạch Đức Thế Tôn! Thế nào gọi là lỗi của sự nói chuyện đời, nếu lúc quan sát Bồ Tát nên an trụ nghĩa quyết định, do quán sát nghĩa ấy mà chẳng sanh nhiệt não?”.

Đức Phật phán: “Này Di Lặc! Sơ nghiệp Bồ Tát phải nên quán sát nói chuyện đời có hai mươi điều lỗi, lúc quán sát có thể làm cho Bồ Tát an trụ quyết định nghĩa, do quán nghĩa ấy mà chẳng sanh nhiệt não.

Những gì gọi là ưa nói chuyện đời có hai mươi điều lỗi?

một là lòng sanh kiêu tứ chẳng kính đa văn,	mười một là bị người thân chứng quả trách,
hai là ở nơi các tranh luận sanh nhiều chấp trước,	mười hai là chẳng an trụ chánh tín thường có lòng hối hận,
ba là mất chánh niệm tác ý đúng lý,	mười ba là lòng nhiều nghi hoặc dao động chẳng an,
bốn là làm sự chẳng nên làm thân nhiều thác động,	mười bốn là như hàng xướng kỹ theo dõi âm thanh,
năm là mau chóng cao hạ hư hoại pháp nhẫn,	mười lăm là nhiễm trước các dục lạc theo cảnh lưu chuyển,
sáu là tâm thường cương cường chẳng huân tu thiên định trí huệ,	mười sáu là chẳng quan sát chơn thiệt phỉ báng chánh pháp,
bảy là nói phi thời bị ngôn luận ràng buộc,	mười bảy là có mong cầu chi thường chẳng được toại nguyện,
tám là chẳng thể kiên cố chứng Thánh trí,	mười tám là tâm chẳng điều thuận bị người chê bỏ,
chín là chẳng được Thiên Long cung kính,	mười chín là chẳng biết pháp giới tùy thuận ác hữu,
mười là bị người biện tài thường có lòng khinh rẻ,	hai mươi là chẳng rõ các căn hệ thuộc phiền não.

PHÁP HỘI PHÁT THẮNG CHÍ NGUYỆN

Đề tài: lỗi của ngũ ngũ

...

Bạch Đức Thế Tôn! Thế nào là lỗi của ngũ ngũ, nếu lúc quán sát Bồ Tát nên phải phát khởi tinh tấn chẳng sanh nhiệt não?”.

Đức Phật phán: “Này Di Lạc! Sơ nghiệp Bồ Tát nên quán sát ngũ ngũ có hai mươi điều lỗi, lúc quán sát có thể làm cho Bồ Tát phát khởi tinh tấn ý nguyện chẳng mỗi:

một là giải đãi lười nhác,	mười một là da thừa tối đục,
hai là thân thể trầm trọng,	mười hai là Phi Nhơn chẳng kính,
ba là nhan sắc tiều tụy,	mười ba là việc làm ngu độn,
bốn là thêm tật bệnh,	mười bốn là phiền não ràng buộc,
năm là hơi nóng ẩm kém yếu,	mười lăm là phiền não che lấp tâm trí,
sáu là ăn chẳng tiêu hóa,	mười sáu là chẳng thích pháp lành,
bảy là thân thể sanh mụn ghẻ,	mười bảy là bạch pháp tổn giảm,
tám là chẳng siêng tu tập,	mười tám là làm việc hạ tiện,
chín là thêm lớn ngu si,	mười chín là ghét ganh tinh tấn,
mười là trí huệ yếu kém,	hai mươi là bị người khinh rẻ.

PHÁP HỘI PHÁT THẮNG CHÍ NGUYỆN

Đề tài: lỗi của kinh doanh sự vụ

...
Bạch Đức Thế Tôn! Thế nào là lỗi trong các sự vụ mà lúc quan sát khiến chư Bồ Tát chẳng kinh doanh sự vụ?”.

Đức Phật dạy: “Này Di Lặc! Hàng Bồ Tát sơ nghiệp phải nên quan sát người ưa kinh doanh sự vụ có hai mươi điều lỗi, lúc quan sát như vậy có thể làm cho Bồ Tát chẳng kinh doanh sự vụ mà siêng tu tập Phật đạo.

Những gì là hai mươi lỗi về kinh doanh sự vụ?

Một là ham thích nghiệp hạ liệt thế gian.	Mười một là ham thích món ngon thêm lớn tham dục.
Hai là bị chư Tỳ Kheo chuyên đọc tụng tu hành khinh rẻ.	Mười hai là các nơi không lợi dưỡng thì chẳng sanh lòng hoan hỷ.
Ba là bị chư Tỳ Kheo siêng tu thiền định quở trách.	Mười ba là hay sanh nghiệp náo hại chướng ngại.
Bốn là tâm thường phát khởi nghiệp sanh tử lưu chuyển từ vô thủy.	Mười bốn là thường ưa thân cận các Ưu Bà Tắc và Ưu Bà Di.
Năm là luống thọ sự cúng thí của các cư sĩ có tín tâm.	Mười lăm là chỉ nhớ ăn mặc mà qua ngày đêm.
Sáu là lòng tham ưa tài vật.	Mười sáu là luôn hỏi việc làm ăn thế gian.
Bảy là thường ưa rộng mở sự vụ thế gian.	Mười bảy là thường ưa nói lời phi pháp.
Tám là tưởng nhớ gia nghiệp mà lòng thường lo lắng.	Mười tám là cậy mình kinh doanh sự vụ mà sanh kiêu mạn.
Chín là tánh tình hung dữ phát ngôn thô lỗ.	Mười chín là chỉ tìm lỗi người mà chẳng tự quan sát.
Mười là lòng thường tưởng nhớ gia nghiệp.	Hai mươi là đối với người thuyết pháp ôm lòng khinh rẻ